

Zasady

przeprowadzania hospitacji zajęć prowadzonych w UEP

Spis treści

Wprowadzenie	2
1. Cel hospitacji	2
2. Rodzaje hospitacji	2
3. Zajęcia podlegające hospitacjom	3
4. Osoby odpowiedzialne za proces hospitacji	3
5. Osoby podlegające hospitacjom ewaluacyjnym oraz częstotliwość przeprowadzania hospitacji	4
6. Planowanie procesu hospitacji ewaluacyjnych	4
7. Planowanie i sposób prowadzenia procesu hospitacji wspierających i konsultacji	5
8. Dokumentacja i sposób oceniania prowadzonych zajęć	5
9. Negatywna ocena prowadzenia zajęć	6
10. Spis załączników	7

Wprowadzenie

O ile nie wskazano inaczej, przez prowadzącego zajęcia rozumie się nauczyciela akademickiego zatrudnionego na umowę o pracę lub osobę spoza uczelni, która prowadzi zajęcia dydaktyczne na studiach pierwszego i drugiego stopnia, studiach doktoranckich lub w Szkole Doktorskiej.

Hospitacja to wizyta na zajęciach, polegająca na obserwacji aktywności studentów i nauczyciela w realizacji procesu dydaktycznego, podczas której dokonywana jest ocena, diagnozowane są mocne i słabe strony warsztatu pracy. Ma funkcję diagnostyczną, kontrolną, doradczą i motywacyjną. Może mieć charakter ewaluacyjny lub wspierający.

1. Cel hospitacji

Celem hospitacji zajęć dydaktycznych jest dążenie do systematycznej poprawy jakości zajęć dydaktycznych, a tym samym doskonalenia warsztatu pracy prowadzącego zajęcia. Opinie i zalecenia dotyczące zajęć dydaktycznych służą motywowaniu do dbałości o wysoką jakość zajęć, a także:

- ewaluacji jakości uczenia realizowanego w trakcie zajęć;
- weryfikacji realizacji efektów uczenia się przypisanych do zajęć;
- ocenie organizacji pracy oraz ocenie umiejętności dydaktycznych nauczycieli oraz innych osób prowadzących zajęcia;
- określeniu potrzeb nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia w zakresie doskonalenia ich umiejętności dydaktycznych;
- dążeniu do utrzymywania wysokiej jakości zajęć i systematycznej poprawy jakości uczenia;
- dbałości o rozwój dydaktyczny nauczycieli akademickich.

Ocena wynikająca z hospitacji zajęć dydaktycznych stanowi jedno z kryteriów okresowej oceny nauczyciela akademickiego w zakresie wypełniania przez niego obowiązków dydaktycznych, zgodnie z odrębnymi przepisami.

2. Rodzaje hospitacji

1) Hospitacje przeprowadzane w UEP mają charakter:

- a) **ewaluacyjny** – jest to obserwacja warsztatu pracy celem diagnozy mocnych i słabych stron pracy dydaktycznej oraz wsparcia osoby podlegającej hospitacji w doskonaleniu umiejętności dydaktycznych, połączona z dokonaniem oceny pracy prowadzącego zajęcia; może mieć zarówno charakter planowy, jak i interwencyjny i jest inicjowana przez bezpośredniego przełożonego lub dyrektora studiów,
- b) **wspierający** – jest to obserwacja warsztatu pracy celem diagnozy mocnych i słabych stron pracy dydaktycznej oraz wspomagania osoby podlegającej hospitacji w doskonaleniu umiejętności dydaktycznych; ma charakter procesowy, niedyrektywny oraz służy przede wszystkim rozwojowi kompetencji dydaktycznych; ten rodzaj hospitacji jest dobrowolny, poufny, zaplanowany i uzgodniony przez obie strony, zainicjowany przez nauczyciela, a przeprowadzony przez metodyka kształcenia.

2) W trakcie roku akademickiego prowadzone są hospitacje ewaluacyjne planowe i interwencyjne oraz hospitacje wspierające, przy czym:

- a) hospitacja planowa – to zapowiedziane i ujęte w planie wizytowanie zajęć dydaktycznych prowadzone przez przełożonych; w procesie dydaktycznym hospitacja planowa pełni funkcje: diagnostyczną, kontrolną, doradczą i motywacyjną,
 - b) hospitacja interwencyjna – to nieujęta w planie, niezapowiedziana kontrola zajęć dydaktycznych; służy rozpoznaniu sytuacji i bieżącej ocenie zajęć; ma charakter diagnostyczny, kontrolny i doradczy.
- 3) Ocena prowadzenia zajęć jest dokonywana za pomocą hospitacji interwencyjnych, jeżeli wystąpi co najmniej jedna z następujących przyczyn:
- a) średnia ocena z ankiet studenckich była niższa niż 3,0 w poprzednim semestrze,
 - b) gdy z innych źródeł (z odpowiedzi studentów na pytania otwarte w ankiecie oceny pracy nauczyciela akademickiego, ze spotkań ze studentami dotyczących jakości uczenia oraz z indywidualnych kontaktów ze studentami) bezpośredni przełożony lub dyrektor studiów otrzymuje informację o możliwym występowaniu istotnych nieprawidłowości w realizacji procesu uczenia przez daną osobę,
 - c) pracownik nie zgadza się z oceną wynikającą z ankiet studenckich dla danego semestru i zgłosił chęć poddania się ocenie na podstawie hospitacji.
- 4) Udział w hospitacjach wspierających jest dobrowolny, może być jednak rekomendowany przez przełożonych w przypadku uzyskiwania niskiej oceny w wyniku hospitacji ewaluacyjnych.
- 5) Poza hospitacjami, w celu doskonalenia warsztatu dydaktycznego nauczyciele UEP mogą skorzystać z konsultacji metodycznych oraz szkoleń dydaktycznych oferowanych przez Zespół Rozwoju Kompetencji Zawodowych. Konsultacje metodyczne mają charakter doradczy i służą wypracowaniu rozwiązania problemu o charakterze dydaktycznym. Konsultacje są dobrowolne i poufne.
- 6) Hospitacje oraz konsultacje mogą być prowadzone podczas realizowania zajęć stacjonarnie lub za pośrednictwem elektronicznych środków przekazu.

3. Zajęcia podlegające hospitacjom

Hospitacje obejmują wszystkie formy zajęć dydaktycznych realizowanych w UEP m.in.: wykłady, seminaria, ćwiczenia, w tym ćwiczenia laboratoryjne, lektoraty i zajęcia z wychowania fizycznego, na stacjonarnych i niestacjonarnych studiach pierwszego i drugiego stopnia, studiach doktoranckich oraz w Szkole Doktorskiej, realizowanych na terenie Uczelni lub z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

4. Osoby odpowiedzialne za proces hospitacji

- 1) Za przeprowadzenie hospitacji odpowiada dyrektor instytutu, kierownik katedry, Studium Prawa, Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych (SPNJO), Studium Wychowania Fizycznego i Sportu (SWFiS) lub w uzasadnionych sytuacjach wskazany przez nich doświadczony pracownik badawczo-dydaktyczny lub dydaktyczny, a w przypadku SPNJO koordynator zespołu.
- 2) Za przeprowadzenie hospitacji kierownika katedry/Studium Prawa odpowiada właściwy dyrektor instytutu. Za przeprowadzenie hospitacji ewaluacyjnych zajęć prowadzonych przez kierowników SPNJO i SWFiS, a także kierowników katedr pełniących jednocześnie

funkcję dyrektora instytutu lub dyrektora studiów, odpowiada prorektor właściwy ds. edukacji i studentów lub wskazana przez niego osoba.

- 3) W uzasadnionych przypadkach dyrektor studiów może osobiście przeprowadzić hospitację zajęć prowadzonych dla studentów podlegającego mu kierunku studiów. W hospitacji zajęć może uczestniczyć kierownik katedry/studium.
- 4) W uzasadnionych przypadkach dyrektor Szkoły Doktorskiej lub kierownik studiów doktoranckich może osobiście przeprowadzić hospitację zajęć prowadzonych odpowiednio w Szkole Doktorskiej lub na studiach doktoranckich. W hospitacji zajęć może uczestniczyć kierownik katedry/studium.
- 5) Za przeprowadzenie hospitacji wspierających oraz konsultacji odpowiadają pracownicy Zespołu Rozwoju Kompetencji Zawodowych w Dziale Spraw Pracowniczych, posiadający kompetencje metodyczne.
- 6) Za analizę ankiet studenckich odpowiada kierownik katedry/studium i dyrektor studiów.
- 7) Za wykorzystanie opinii i wniosków wynikających z hospitacji ewaluacyjnych odpowiada kierownik katedry/studium i dyrektor studiów.

5. Osoby podlegające hospitacjom ewaluacyjnym oraz częstotliwość przeprowadzania hospitacji

Planowym hospitacjom ewaluacyjnym podlegają:

- 1) nie rzadziej niż raz na 2 lata – zajęcia prowadzone przez nauczyciela akademickiego ze stażem dydaktycznym powyżej 5 lat;
- 2) nie rzadziej niż raz w roku – zajęcia prowadzone przez nauczyciela akademickiego ze stażem dydaktycznym krótszym niż 5 lat.

6. Planowanie procesu hospitacji ewaluacyjnych

- 1) Hospitacje realizowane są zgodnie ze sporządzonym harmonogramem i odbywają się w każdym roku akademickim.
- 2) Hospitacje zajęć powinny być planowane w oparciu o analizę ankiet studenckich oraz powinny w szczególności dotyczyć tych zajęć, które w ankietach studenckich uzyskują najniższą ocenę lub zawierają negatywne komentarze, zwłaszcza dotyczące dyscypliny pracy czy kwestii równości.
- 3) Do dnia 31 października każdego roku akademickiego kierownik: katedry/studium/studiów doktoranckich i dyrektor Szkoły Doktorskiej przygotowuje harmonogram hospitacji na semestr zimowy, a do dnia 31 marca na semestr letni. Harmonogram zawiera imienną listę pracowników podlegających hospitacji w danym semestrze zgodnie z załącznikiem nr 1 do niniejszych zasad. Harmonogramy powinny zostać przekazane do przewodniczącego Rady Programowej w ciągu 7 dni od upływu terminu ich przygotowania.
- 4) Harmonogram hospitacji powinien zostać przedstawiony pracownikom danej jednostki organizacyjnej przez ich bezpośredniego przełożonego nie później niż do dnia 31 października w semestrze zimowym i do dnia 31 marca w semestrze letnim.
- 5) W uzasadnionych przypadkach, przewodniczący Rady Programowej w porozumieniu z dyrektorami studiów i kierownikiem katedry/studium może wskazać dodatkowe osoby, które powinny zostać ujęte w harmonogramie hospitacji.

- 6) Kierownik katedry/studium zobowiązany jest w ciągu miesiąca od zakończenia semestru do sporządzenia i przekazania do przewodniczącego Rady Programowej raportu podsumowującego proces hospitacji ze szczególnym uwzględnieniem rozliczenia harmonogramu oraz wyników hospitacji.

7. Planowanie i sposób prowadzenia procesu hospitacji wspierających i konsultacji

- 1) Hospitacje wspierające realizowane są zgodnie ze sporządzonym harmonogramem i odbywają się w każdym roku akademickim.
- 2) Od dnia 1 października danego roku akademickiego metodyk kształcenia zatrudniony w Zespole Rozwoju Kompetencji Zawodowych, udostępnia w odpowiedniej aplikacji harmonogram zaplanowanych hospitacji wspierających oraz konsultacji metodycznych. Nauczyciele akademicy, którzy chcą zgłosić chęć udziału w konsultacji lub poddać prowadzone zajęcia hospitacji wspierającej, powinni zgłosić ten fakt minimum z 7-dniowym wyprzedzeniem poprzez aplikację.
- 3) Hospitacje wspierające oraz konsultacje przeprowadzane są z zachowaniem poufności w zakresie procesu i rezultatów.
- 4) Hospitacje wspierające składają się z:
 - a) rozmowy przed hospitacją,
 - b) hospitacji zajęć,
 - c) rozmowy pohospitacyjnej.
- 5) W przypadku rekomendacji hospitacji wspierających przez przełożonego, metodyk może zapoznać się z już istniejącą dokumentacją dotyczącą sytuacji danego nauczyciela oraz przeprowadzić rozmowę z przełożonym w celu zapoznania się z jego uwagami. Nie ujawnia natomiast przebiegu całego procesu hospitacyjnego i jego wyników nikomu poza hospitowanym nauczycielem.
- 6) Konsultacje metodyczne służą rozwiązaniu problemów natury dydaktycznej, prowadzone są w formie niedyrektywnej rozmowy, podczas której metodyk zapoznaje się z sytuacją nauczyciela, udzielając wsparcia merytorycznego.
- 7) Metodyk kształcenia zatrudniony w Zespole Rozwoju Kompetencji Zawodowych, przekazuje prorektorowi właściwemu ds. edukacji i studentów sprawozdanie z liczby przeprowadzonych hospitacji wspierających i konsultacji w ciągu roku akademickiego wraz z informacją na temat najistotniejszych problemów, które wystąpiły oraz wnioskami i propozycjami rozwiązań.

8. Dokumentacja i sposób oceniania prowadzonych zajęć

- 1) Zadaniem osób przeprowadzających hospitacje ewaluacyjne jest wypełnienie standardowego kwestionariusza hospitacji (wzór stanowi załącznik nr 2 do niniejszych zasad), wypełniony kwestionariusz stanowi podstawę rozmowy pohospitacyjnej.
- 2) Wyniki hospitacji zajęć powinny być każdorazowo podane do wiadomości hospitowanego w czasie rozmowy pohospitacyjnej. Rozmowa ta ma na celu podjęcie dalszych, możliwych działań służących doskonaleniu jakości procesu dydaktycznego. Rozmowa pohospitacyjna

powinna odbyć się w dniu przeprowadzenia hospitacji, a w uzasadnionych przypadkach nie później niż w terminie 5 dni po jej przeprowadzeniu.

- 3) W treści kwestionariusza hospitacji przeprowadzający hospitację wskazuje w szczególności ocenę opisową wynikającą z hospitacji określając czy jest to ocena:
 - negatywna,
 - dostateczna,
 - dostateczna plus,
 - dobra,
 - dobra plus,
 - bardzo dobra.
- 4) Jeśli istnieje taka potrzeba, ocena hospitowanych zajęć powinna zawierać zalecenia dla osoby podlegającej hospitacji, które służyłyby w przyszłości wzmocnieniu warsztatu pracy i poprawie jakości uczenia. Wśród zaleceń może znaleźć się również rekomendacja hospitacji wspierających.
- 5) Osoba podlegająca hospitacji może wyrazić swoje uwagi do oceny zajęć przez nią prowadzonych, które zostaną zapisane w arkuszu hospitacji.
- 6) Kwestionariusze przeprowadzonych hospitacji ewaluacyjnych archiwizowane są w sekretariacie Instytutu/studium przez okres, w którym zostaną wykorzystane do oceny pracy nauczyciela akademickiego.
- 7) Kwestionariusze hospitacji mają charakter poufny.

9. Negatywna ocena prowadzenia zajęć

- 1) W przypadku, gdy ocena zajęć w wyniku przeprowadzenia hospitacji ewaluacyjnej jest negatywna, kierownik katedry/studium wspólnie z osobą prowadzącą zajęcia i w porozumieniu z metodykiem z Zespołu Rozwoju Kompetencji Zawodowych, określa działania służące poprawie jakości uczenia konieczne do podjęcia przez tę osobę. Kolejną hospitację przeprowadza się w kolejnym semestrze, a jeżeli to niemożliwe to w kolejnym roku akademickim, ale nie później niż w okresie jednego semestru od uzyskania tej oceny czy opinii. W przypadku ponownej negatywnej oceny, wynikającej z kolejnych przeprowadzonych hospitacji, osoba prowadząca zajęcia niezwłocznie składa wyjaśnienia właściwemu dyrektorowi studiów lub w przypadku nauczycieli zatrudnionych w SPNJO i SWFiS, prorektorowi właściwemu ds. edukacji i studentów oraz sporządza, w uzgodnieniu z kierownikiem katedry/studium oraz metodykiem z Zespołu Rozwoju Kompetencji Zawodowych, plan naprawczy zatwierdzany przez dyrektora studiów lub prorektora właściwego ds. edukacji i studentów.
- 2) Sporządzony plan powinien wskazywać konkretne działania, które zostaną podjęte przez prowadzącego zajęcia, wsparcie jakie zostanie udzielone przez przełożonego lub współpracowników oraz terminy realizacji. Plan ten powinien obejmować swoją perspektywą przynajmniej dwa semestry, a jego realizacja zostanie zweryfikowana przez przeprowadzenie hospitacji zajęć, w której powinien brać udział dyrektor studiów lub prorektor właściwy ds. edukacji i studentów, lub osoba wskazana przez dyrektora studiów lub prorektora właściwego ds. edukacji i studentów.

- 3) Ostateczna ocena zajęć uwzględniona będzie w procesie oceny pracy nauczyciela akademickiego zgodnie z właściwym zarządzeniem Rektora w sprawie kryteriów powszechnej oceny okresowej dla poszczególnych grup nauczycieli akademickich Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu i rodzajów stanowisk przez nich zajmowanych oraz trybu i podmiotów dokonujących tej oceny.
- 4) W przypadku, gdy ocena zajęć prowadzonych przez osobę spoza uczelni w wyniku przeprowadzenia ponownej hospitacji ewaluacyjnej jest negatywna lub sporządzony plan poprawy jakości uczenia nie został zrealizowany w wystarczającym zakresie, umowa na prowadzenie zajęć nie może być kontynuowana w kolejnych semestrach.

10. Spis załączników

Załącznik nr 1 – wzór harmonogramu hospitacji zajęć dydaktycznych na dany semestr;

Załącznik nr 2 – wzór kwestionariusza hospitacji.